

України ст. 344. Виділяють такі умови набувальної давності як: добросовісність, відкритість, безперервність та тривалість володіння (для рухомого майна – п'ять років, нерухомого майна – десять років, земельної ділянки – п'ятнадцять років). Кожна з цих умов є важливою для виконання особою, яка буде мати справу з набувальною давністю.

Список використаних джерел та літератури:

1. Головкін О. Набувальна давність як спосіб набуття права власності на майно / О. Головкін // Вісн. Нац. акад. прокуратури України. – 2014. – № 3(36). – С. 42–48.
2. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
3. Касілова Д. Ю. Володіння за набувальною давністю як особливий вид володіння / Д. Ю. Касілова // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. – Вип. 56. – С. 311–317.
4. Луспенік Д. Д. Спори про набувальну давність: проблеми теорії і судової практики // Юридичний журнал. – 2006. – № 5. – С. 114–119.
5. Маковій В. П. Набувальна давність у цивільному праві: автореф. дис. канд. юрид. наук / В. П. Маковій. – Харків, 2007. – 20 с.
6. Рясенцев В. Приобретательная давность / В. Рясенцев [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lawlibrary.ru/article1068373.html>.
7. Саяпіна І. Коротко про набувальну давність та підстави її застосування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.yurradnik.com.ua/stride/men/?m=archive&y=2011&mag=82&art=179>.
8. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 7 лют. 2015 р. : (ОФІЦ. ТЕКСТ). – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2015. – 380 с.

Ничипорчук Олексій Вячеславович

студент магістратури

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Костянтин Іванович Острозький як військовий та релігійно-культурний діяч

Із двох синів Івана Васильовича Острозького, Михайла і Костянтина, найбільшої слави як у сучасників, так і в нащадків домогся молодший Костянтин. Великі здібності й справжній військовий талант уславили його не тільки у Великому Князівстві Литовському, але й зробили його ім'я широко знаним далеко поза межами своєї держави. Сучасні йому хроністи називали його Ганнібалом і волинським або руським Сципіоном. Не помилимося, коли зазначимо, що з усіх князів Острозьких Костянтин Іванович зробив найблискупішу кар'єру, ставши одним з найславетніших гетьманів Великого Князівства Литовського й улюбленцем Ягеллонів [1, с. 22].

Проте стосовно життя й діяльності Костянтина Івановича Острозького маємо тільки нечисленні фрагментарні документальні дані. Навіть з приводу дати його народження існує кілька гіпотез (1436 р., 1460 р., 1461 р., 1463 р.). Проте більшість дослідників все ж схиляється до думки, що найімовірнішим роком його народження є 1460 р. Початки військово-політичної діяльності майбутнього гетьмана теж достеменно невідомі, що не дає можливості поступово, крок за кроком простежити його сходження до найвищої військової посади в державі. Щаблі його службової

кар'єри прослідковуються лише від 1486 р., коли він уже перебував на службі при королівському дворі, тобто приблизно з 26 років. Однак, очевидно, щоб потрапити на службу до королівського двору, потрібно було, по-перше, вже проявити себе якимись вагомими вчинками. По-друге, за тогочасних умов шляхта взагалі, а тим більше князі, залучалися до військово-політичної діяльності мало не з юнацьких років, тобто, як мінімум з 18–20 років. Тож, коли він стає помітною особою при королівському дворі, треба думати, що за його плечима був уже чималий послужний список. Майже все своє свідоме життя Костянтин Іванович Острозький провів у військових походах, тобто всю свою енергію, хист і здібності віддав ратній справі [3, с. 29–35].

Під час литовсько-московської війни 1492–1494 рр. разом із братом Михайлом Костянтин був активним учасником воєнних дій. За визначні ратні успіхи брати отримали від великого князя Олександра м. Полонне (квітень–травень 1494 р.), а 10 червня 1496 р. – Глинське та Здолбицю.

Він розробив і застосував нову тактику ведення бою з татарами: на ворога нападали, коли той повертався, обтяжений здобиччю і бранцями, втративши мобільність та маневреність. 10 серпня 1497 р. за перемогу над Мехмет-Гіреєм під Очаковим Костянтин Острозький був удостоєний звання Великого гетьмана, начальника всіх воєнних сил Великого Князівства Литовського. Після цього він неодноразово очолював литовське військо у боротьбі проти татар та московитів. Це був переломний момент у кар'єрі князя. Того ж року за суттєві військові заслуги К. Острозький отримав численні земельні надання. У Луцькому повіті набув двори Здолбиців і Глинсько, а також села Дермань, Урвенна, Лебеді, Кунин, Ведчу, Коршів, Ледову, Богдашов, Долгунов; у Кременецькому повіті: двір Красилів разом із Чечановцями, Дубищами (два села з такою ж назвою), Черленовим, Колчином, Баймаковим [2, с. 125–127].

У 1500 р. розпочалася нова московсько-литовська війна. Війська Івана III захопили Брянськ, Дорогобуж, Путивль, Радогощ, Гомель і підійшли до Смоленська. Супроти 20-тисячного московського війська було направлено 11–14-тисячне литовське на чолі з великим гетьманом К. І. Острозьким. Незважаючи на незначну чисельність своїх військ, гетьман К. Острозький пішов на сутичку з московською армією. Вирішальна битва сталася у 1500 р. над Ведрошою. Вона закінчилася поразкою литовців, а К. Острозький потрапив у московський полон. Історія перебування Костянтина Івановича у московському полоні до кінця не з'ясована. Відомо, що, достойно поцінувавши військовий хист і здібності литовського гетьмана, Москва вирішила схилити його на свою службу. Проте, пов'язуючи з таким визначним воєначальником якісь свої таємні плани і надії, Москва, підписавши 1503 р. перемир'я з ВКЛ і звільнивши інших полонених, не погодилася відпустити з полону литовського гетьмана. Зрозумівши, очевидно, що іншим шляхом з неволі не визволитися, Костянтин Іванович 18 жовтня 1506 р. підписав «заручний лист», тобто склав письмову присягу на вірність великому московському князю. Тільки в такий спосіб, отримавши нарешті волю, він, як тільки трапилася нагода, 25 вересня 1507 р. повернувся до Вільна разом зі своїм загоном. Повернення К. І. Острозького надало йому ще більшої популярності в суспільстві і принесло нові земельні пожалування.

Зигмунт I знову вручив йому гетьманську булаву і повернув всі колишні уряди, а за вірність обдарував князя ще й новими земельними пожалуваннями. Вже у 1507 р. він одержав привілей на місто Чуднів. У 1507–1508 рр. К. І. Острозький бере участь у новій московсько-литовській війні, пов'язаній з відомим заколотом князя Михайла Глинського. Завдяки швидким діям, К. І. Острозький за допомогою

польського війська звільнив від облоги Мінськ і змусив противника відступити з-під Орши. Завдяки старанності з якою він це зробив, К. Острозькому було надано частину майна конфіскованого у М. Глинського, а саме м. Турів, і села Сторожовець та Динилевичі а також кам'яницю (будинок) у Вільно (1508 р.) [4, с. 26–29].

Наступного року князь Костянтин отримав іще маєтки Пельча, Птича, Повірське. Завдяки наступним, вдало проведеним війнам з татарами і особливо гучній перемозі під Вишневцем у квітні 1512 р (точна дата битви все ж залишається не визначеною в історіографії), гетьман отримав від короля замок і місто Степань з околицями, Мокре, Костениці, Большевичі, Щестовичі, Коптевичі.

Перемога під Вишневцем остаточно закріпила за князем К. І. Острозьким славу видатного полководця. Його перемоги оспівували найвідоміші поети, а славою з ним не міг зрівнятися жоден із тогочасних воєначальників. Після цієї битви 21 вересня 1513 р. Костянтин Острозький одержав офіційне призначення на пост віленського каштеляна. Незважаючи на те, що цю посаду могли обіймати лише католики, а Острозький сповідував православ'я. Наступними подіями, що дозволили йому знову проявити себе перед королем, стали військові дії проти Москви у 1513–1514 рр., які завершилися здобуттям у Московської держави м. Смоленська. Для К. Острозького вони виявилися особливо вдалим, оскільки принесли йому велику славу за перемогу під Оршею у 1514 р., яка набула розголосу по всій Європі. Завдяки цьому князь отримав замок Дорогобуж над Горинню. У 1519 р. стався новий великий ворожий напад, у котрому, за літописними відомостями, взяли участь майже 80 тисяч татар. Жорстока битва, що відбулася під м. Сокаль, закінчилася страшною поразкою польсько-литовського війська, залишки якого заховалися у Сокальському замку. Цей розгром значно менших від напасників за своєю чисельністю об'єднаних польсько-литовських сил був результатом неузгодженості дій між польськими і литовськими воєначальниками та невдалого вибору місця битви. План битви, запропонований К. Острозьким, був відкинутий польською стороною. Результати цього непорозуміння були трагічними: з великим ясиром і здобиччю татари через Волинь повернулися до Криму. Наступний великий похід, здійснений татарами у 1524 р., приніс велике розорення населенню Поділля, Волині та руських земель, розташованих вздовж річок Сяну і Бугу. Через малочисельність польсько-литовського війська К. Острозький разом з великим коронним гетьманом М. Фірлеєм не змогли відбити у ворога полонених. Останньою великою кампанією гетьмана була переможна битва над татарами на початку 1527 р. Ця татарська експедиція була спрямована проти планів Польщі надати допомогу Угорщині у війні з Туреччиною [1, с. 76–79].

Великого значення князь К. Острозький надавав спорудженню оборонних укріплень. На початку XVI ст. він зміцнив оборонні споруди Дубно, Острога, Рівного, Дорогобужа, Звягеля, Чуднова, створивши таким чином своєрідний суцільний оборонний рубіж. Свої військові заслуги князь Костянтин використовував в інтересах православної церкви та місцевого населення. Значні власні кошти Костянтин Іванович витрачав на церкву. Однак зауважимо, що у цій сфері діяльності Острозького, як і його сучасників загалом, гроші лише «позначали» суть видатків, бо насправді йшлося про духовну потребу та релігійну свідомість у цілому. Ним були побудовані храми у Турові, Дятлові, Смолевичах, Вільно, Дермані, Острозі, інших населених пунктах. Поставив дві церкви в Вільні, у самому Острозі заснував монастир Святої Тройці. Князь Костянтин щедро опікувався і своїм Дерманським монастирем. У 1507 р. подарував йому ж рукописну Євангелію в срібному окладі, коштовний церковний посуд та Хрест. Окрім того, він часто виступав оборонцем

православ'я перед польським королем Зигмунтом I. Завдяки Острозькому фактично втратили чинність попередні заборони на будівництво церков та відправлення православних обрядів, зменшився тиск світських урядників на церковні структури, активізувався рух на піднесення християнської моралі й дотримання канонічних норм монастирського життя. Окремі уривчасті дані свідчать про те, що князь Острозький виступав поборником культурно-освітнього розвитку на підвладних йому землях [1, с. 110–118].

Отже, наведені факти дають підстави вважати Костянтина Івановича не лише видатною постаттю української історії. Це був діяч міжнародного масштабу. Більше того – це людина, завдяки якій історія центрально-східної Європи дещо змінилася.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кемпа Т. Костянтин Василь Острозький (бл. 1524/1525–1608) воєвода Київський і маршалок землі Волинської / Т. Кемпа. – Хмельницький, 2009. – 342 с.
2. Огієнко І. І. Князь Костянтин Острозький і його культурна праця / І. І. Огієнко. – Вінніпег, 1958. – 399 с.
3. Ульяновський В. І. «Славний для всіх часів чоловік»: князь Костянтин Іванович Острозький : [монографія] / В. І. Ульяновський. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2009. – 168 с.
4. Ульяновський В. І. Відоме і невідоме з біографії та діяльності князя К. І. Острозького / В. І. Ульяновський // Острозька давнина. – Львів, 1995. – Т. 1 – 24–31 с.

Патей Тетяна Іванівна

учениця 11 класу

КЗ «Житомирський обласний ліцей-інтернат для обдарованих дітей»

Авторське право в Інтернеті: особливості порушення та проблеми захисту в Україні

Сьогодні Інтернет є найпопулярнішим і найважливішим джерелом інформації. Ми маємо можливість ознайомлюватися з книгами, журналами, газетами, телепередачами за допомогою глобальної мережі. Як наслідок, численними є правопорушення щодо авторського права в Інтернеті. За останнє десятиліття значно зросла увага правоохоронних органів до різних інтернет-ресурсів, які використовують об'єкти інтелектуальної власності. Актуальність питання визначається тим, що велика частина всіх авторських творів, наявних в Інтернеті, опинилась там з порушенням авторських прав, тобто на незаконних підставах. Тому наша держава повинна приділити особливу увагу охороні та захисту авторських прав в мережі Інтернет та розробити принципово нове законодавство.

Більшість користувачів Інтернету є необізнаними із системою охорони авторських прав і порушують їх не з майнових міркувань, а через необізнаність, але як ми знаємо «незнання закону не звільняє від відповідальності». Серед причин масового порушення авторських прав є технічна простота здійснення операції копіювання твору в Інтернеті, а також відсутність легальних варіантів за наявності різноманітних нелегальних. Автор або інша особа, яка є власником авторських прав, розміщуючи свій твір в Інтернеті, цим самим надає право на його використання. Як